

## **XI. FINANÇAMENT AGRARI**

### **1. SUBVENCIONS PÚBLIQUES**

Les activitats del sector primari (agricultura, ramaderia i pesca) tenen una importància rellevant per al conjunt de la societat, tant per la seua capacitat per a produir aliments que proporcionen la convenient seguretat alimentària, com pel seu paper de gestora del medi ambient i d'una part molt important dels recursos naturals.

El reconeixement i valoració social d'aqueixes funcions es tradueix en una intensa acció pública de protecció als productors, d'impuls a la modernització i millora de les seues instal·lacions, i de suport a la promoció dels seus productes, mitjançant ajudes i subvencions que constitueixen una font de finançament fonamental per al sector.

En aquest epígraf es recullen les diferents ajudes percebudes pel sector primari valencià durant l'any 2021, agrupades en funció de la procedència dels recursos autonòmics, estatals o europeus i en funció dels objectius i actuacions finançades.

En 2021, la suma total d'aquestes ajudes va ser de 284,4 milions d'euros (vegeu quadre 11.1 i gràfic 11.1), xifra inferior en un 1,7% a la de l'any anterior. L'aportació europea va descendir en un 3,2% respecte a 2020, les ajudes del les del Fons Europeu Marítim i de Pesca es van incrementar un 36,0%, respecte a 2020; mentre que les ajudes del Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural disminuïren un 14,4% i les del Fons Europeu Agrícola de Garantia un 1,4%. El suport de la Generalitat Valenciana va ascendir a 63,4 milions d'euros un 5,0% menys que en 2020, i el de l'administració general de l'Estat a 44,1 milions d'euros, un 10,5% més que l'any anterior.

#### **1.1 Ajudes de la Unió Europea**

La principal font de suport financer per a l'agricultura valenciana és la Política Agrícola Comuna (PAC), impulsada per la Unió Europea des dels seus orígens com un dels elements essencials de les polítiques comunitàries. Amb un pressupost anual d'aproximadament 58.000 milions d'euros, la PAC enforteix la competitivitat i la sostenibilitat de l'agricultura a Europa en finançar diverses mesures de suport.

Les ajudes de la PAC s'estructuren en dos "pilars": el primer pilar comprén les ajudes directes als agricultors i les mesures de sosteniment dels mercats, signifiquen un 75% de les ajudes i es financen principalment pel Fons Europeu Agrícola de Garantia (FEAGA); mentre que el segon pilar comprén les ajudes estructurals i les mesures de desenvolupament rural que suposen el 25% restant, que es fiancen amb càrrec al FEADER. Las mesures del segon pilar s'estructuren en Programes de Desenvolupament Rural (PDR) cofinançats per la UE a través del FEADER, i pels estats membres (en el cas d'Espanya, per l'administració de l'Estat i per la de les comunitats autònomes).

A més de les ajudes agrícoles, en aquest apartat es recullen també les subvencions obtingudes pel sector de la pesca a la Comunitat Valenciana en el marc de la Política Pesquera Comuna (PPC), cofinançades en aquest cas pel Fons Europeu Marítim de Pesca (FEMP).

#### **FEAGA:**

Com l'any passat, les dades FEAGA se subministren per exercici comptable, el període que va comprés entre el 16 d'octubre de l'any n-1 i el 15 d'octubre de l'any n. Això és degut, d'una banda, al fet que la informació per exercici FEAGA aporta un major detall, tant dels seus components com la seua distribució per províncies; i d'una altra, al fet que aquesta magnitud és la que s'utilitza en el càlcul dels Comptes Econòmics de l'Agricultura. D'aquesta manera, en el quadre 11.2 i en el gràfic 11.2 es detallen las ajudes que rep la Comunitat Valenciana a través del FEAGA. En 2021, aquestes ajudes van ascendir a un total de 146,3 milions d'euros, un 1,4% inferior a l'any anterior; el 61,2%

d'aqueixos recursos, 89,5 milions d'euros, es van destinar al règim del pagament bàsic, ajudes que perceben els agricultors titulars de drets en funció de la superfície de les seues explotacions.

El règim de pagament bàsic és un sistema d'ajudes desacoblat de la producció que substitueix a l'anterior règim de Pagament Únic. El valor dels nous drets de pagament bàsic s'estableix sobre la base d'una referència regional, on el període històric de referència bàsic va ser la campanya 2013, aquest pagament s'ha de activar en superfícies agràries elegibles, i està subjecte a la condicionalitat. Constitueix el component fonamental per a ajudar a mantindre la renda dels productors, i es justifica com una retribució pels béns públics generats en l'exercici de l'activitat agrària, que no són adequadament remunerats pel mercat.

Les partides següents per ordre d'importància van ser les destinades al sector de fruites i hortalisses (que van suposar el 24,3% del total), a través dels programes operatius d'organitzacions de productores de fruites i hortalisses (OPFH); les mesures incloses en el Programa de Suport al Sector Vitivinícola (7,6%), l'ajuda associada voluntària (6,0%), i les destinades al sector ramader (0,4%).

Les aportacions del FEAGA a la Comunitat Valenciana van descendir respecte a l'any anterior, observant-se diferències entre els diferents sectors. Les ajudes al sector del vi en 2021 es van incrementar un 45,8% i les del sector ramader en un 17,3%; mentre que les ajudes que van disminuir respecte a 2020 van ser les destinades al sector de fruites i hortalisses, un 9,6%.

En els quadres 11.3, 11.4 i 11.5, es desenvolupa amb més detall els pagaments directes que rep la Comunitat Valenciana a través del FEAGA, per exercici comptable. Dins dels pagaments directes, s'han desglossat amb més detall els pagaments del règim del pagament bàsic i els sectors que reben ajuda associada voluntària.

El quadre 11.3 recull els imports dels pagaments directes per tipus d'ajuda i província per als exercicis FEAGA 2020 i 2021. L'import total dels pagaments directes a la Comunitat Valenciana durant l'exercici 2021 va ser de 98,3 milions d'euros, un 1,8% inferior a 2020. El total d'ajudes del Règim del pagament bàsic va ser de 89,5 milions d'euros i va representar el 91,1% de les ajudes directes; aquestes ajudes es van reduir un 2,0% respecte a l'any anterior. Dins del conjunt de pagaments que engloba el pagament bàsic, l'ajuda que més va disminuir va ser la del règim de petits agricultors, un 11,6% respecte a 2020, mentre que el pagament per a joves agricultors es va incrementar en un 8,6%.

En el gràfic 11.3 es poden veure els percentatges que representen els imports de cadascun dels pagaments dins del règim de pagament bàsic en 2021.

L'ajuda associada als productors s'estableix a determinats sectors que afronten dificultats, amb l'objectiu d'incentivar el manteniment dels nivells de producció. L'ajuda associada voluntària en la Comunitat Valenciana en l'exercici 2021 va ser de 8,8 milions d'euros, el sector que va percebre major volum d'ajudes va ser l'oví-caprí amb el 44,0% del total, seguit del boví amb el 21,9% i l'arròs amb el 19,5%. El importe dels pagaments a penes varià en arròs, oví-caprí i boví; mentre que es va reduir en cultius proteics i en fruits de corfa en relació amb el exercici 2020.

València va ser la província amb major import de pagaments directes, durant l'exercici 2021 es van pagar 55,2 milions d'euros, seguida de Castelló amb 24,4 milions d'euros i Alacant amb 19,7 milions d'euros. En les tres províncies es van reduir els imports en ajudes directes respecte a 2020, un 2,7% a Alacant, un 1,7% a Castelló i un 1,6% a València.

En el quadre 11.4 figura el nombre de beneficiaris i l'import mitjà per beneficiari de pagaments directes per tipus d'ajuda i província durant els dos últims exercicis FEAGA 2020 i 2021. En la Comunitat Valenciana, un gran nombre de beneficiaris d'ajudes directes pertany al règim de petits agricultors. En 2021, aquests van ascendir a 1 5.658, encara que es reduïren un 11,2% respecte a 2020. El règim de petits agricultors es va crear en 2015 com a mesura de simplificació per a expedients d'escassa quantia econòmica, igual o menys de 1.250 euros de pagaments directes; és un règim voluntari i incompatible amb la percepció d'altres pagaments directes. L'import mitjà per beneficiari d'aquesta ajuda en la Comunitat Valenciana es va situar en 605 euros.

Els beneficiaris del règim del pagament bàsic en 2021 van ser 29.203, un 3,2% més que l'exercici anterior i van percebre de mitjana un import de 1.788 euros. La província de València va ser la de major nombre de beneficiaris del Règim del pagament bàsic, un 56,8% respecte al total, amb un import mitjà per beneficiari de 1.752 euros; seguida de Castelló amb el 24,0% dels beneficiaris i un import mitjà de 1.825 euros i, finalment, Alacant amb el 19,2% restant i un import mitjà per beneficiari de 1.848 euros.

El gràfic 11.4 mostra el percentatge de beneficiaris del Règim de pagament bàsic en la Comunitat Valenciana, el 34,9% es troben en el Règim de petits Agricultors.

En l'exercici 2021, els beneficiaris d'ajuda associada voluntària en la Comunitat Valenciana van ser 9.145, un 1,5% superior a l'exercici 2020. L'import mitjà per beneficiari en la Comunitat Valenciana es va situar en 957 euros.

El quadre 11.5 mostra l'evolució de la sol·licitud única de la PAC en la Comunitat Valenciana en els últims anys. Des de 2011 el nombre de sol·licituds ha anat disminuint cada any, situant-se en 2021 en 45.637, enfront de les quasi 100.000 presentades en 2011. La superfície declarada en la sol·licitud única ha seguit una evolució diferent: entre 2011 i 2012 es va produir un increment de la superfície del 14,2%, mantenint-se estable fins a 2014 i a partir d'aqueix any, ha anat disminuint excepte aquest últim any que s'ha incrementat lleugerament fins a arribar a les 425.414 ha l'any 2021. Una tendència similar es repeteix durant aqueix període en el nombre de beneficiaris i els imports dels pagaments desacobllats (pagament únic o pagament bàsic), amb reduccions des de 2012.

En el gràfic 11.5 s'observa l'evolució de la sol·licitud única de la PAC en la Comunitat Valenciana entre 2011 i 2021, tant del nombre de sol·licituds presentades com de les superfícies declarades cada any.

#### *FEADER:*

En el quadre 11.6 s'indiquen les ajudes destinades a les diferents mesures incloses en el Programa de Desenvolupament Rural (PDR) 2014-2020 de la Comunitat Valenciana, concretant el detall del seu cofinançament. Així, en 2021 la Unió Europea a través del FEADER participa en un 53,0%, la Generalitat Valenciana, a través de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica ho va fer en un 38,1% i l'administració de l'Estat, a través del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació va aportar un 8,9%. El PDR de la Comunitat Valenciana va ser aprovat per Decisió d'execució de la Comissió Europea el 28 de juliol de 2015 i va començar a aplicar-se en 2016.

Durant 2021 es van obtindre 27,2 milions d'euros del FEADER per a finançar les mesures del PDR de la Comunitat Valenciana, que unides a les aportacions de l'administració de l'Estat (4,6 milions) i les de la Generalitat Valenciana (19,6 milions), van representar un total de 51,3 milions d'euros.

El gràfic 11.6 reflecteix com es distribuïren en 2021 aquests fons entre les diferents mesures aplicades. Les que van rebre més suport van ser les destinades a inversions en actius fixos amb un 42,8%, agroambient, i clima amb un 12,7%, agricultura ecològica amb un 10,9%, i inversions en desenvolupament de zones forestals amb un 10,1% del total. La resta de fons es van distribuir en les següents mesures: desenvolupament local de LEADER (9,8%) i desenvolupament d'explotacions agrícoles i empresarials que es correspon amb l'operació ajuda a la instal·lació de joves (6,4%).

#### *FEMP:*

Les subvencions al sector pesquer, incloses en el Programa Operatiu del Fons Europeu Marítim i de la Pesca, es desglossen en el capítol 14 d'aquest informe. No obstant això, en el quadre 11.7 s'indiquen els fons aportats per la Generalitat i per l'administració de l'Estat per a cofinançar aquestes subvencions i la seua distribució provincial.

## **1.2 Ajudes de la Generalitat i de l'administració de l'Estat**

Les ajudes estatals i autonòmiques a l'agricultura, la ramaderia i la pesca estan condicionades per les polítiques agrícola i pesquera de la UE, de manera que només poden destinar-se, o bé a cofinançar les subvencions de la PAC i de la Política Pesquera Comuna en els casos que així s'haja establert, o bé a finançar altres actuacions, però només en aquells casos en què, d'acord amb la normativa europea, les ajudes nacionals no siguen susceptibles de vulnerar els principis de competència i no discriminació en l'àmbit europeu.

En el quadre 11.7 s'indiquen les subvencions rebudes pel sector agrari de la Comunitat Valenciana l'any 2021 finançades exclusivament amb fons nacionals, de la Generalitat a través de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, i de l'Estat a través del MAPA, així com els fons aportats per les dues administracions per al pagament de les ajudes cofinançades per fons europeus diferents del FEADER, que van ser únicament la de Millora de la producció i comercialització de la mel (FEAGA), Indemnitzacions per sacrifici ramader (DG Salut i Seguretat Alimentària de la UE) i les ajudes al sector pesquer (FEMP).

Les diferents línies d'ajudes reflectides en el quadre 11.7, van suposar pagaments per import de 43,8 milions d'euros a càrrec de la Generalitat i de 30,6 milions a càrrec de l'administració de l'Estat. València va ser la província en la qual més suports va rebre el sector agrari, amb 40,5 milions d'euros (54,2%). Alacant i Castelló van rebre el 45,8% restant, 18,7 i 11,9 milions d'euros, respectivament.

El principal volum d'ajudes, el 67,8% de l'import total, es va destinar a impulsar la contractació d'assegurances agràries (que s'analitzen detalladament en el capítol 13 d'aquest informe), seguit per les ajudes per a pal·liar danys en explotacions agràries per DANA (6,9%), per les de racionalització de l'ús de l'aigua de reg (4,7%), i per les ajudes a les obres i serveis en infraestructures agràries en municipis (3,7%).